

zései világán s vágy ébred fel benne beletemetkezni a természettudományok pozitív igazságaiba.

És a véletlen segítségére is jön. Ugyanis az angol kormány egy expedíciót tervezett útbaindítani azzal a céllal, hogy Dél-Amerika ismeretlenebb partvidékeit s a Déli-tenger ismeretlen pontjait kikutassa és térképezze. Ennek az expedíciós hajónak kapitánya Fitzroy kapitány lett, aki Henslovnak barátja lévén, következképpen felülállott a hajós-kapitányok szellemi átlagán és ezért Henslov inspirálására elhatározta, hogy az expedíciót egy természettudóssal is kiegészíti, hogy így a tudományok is profitálhassanak valamit. Darwin lett az a természettudós, akire a választás esett. Természetes hogy itt is Henslov szava volt a döntő, aki határozottan felismerte a fiatal Darwinban azt a zseniális agyat, akire az akkori idők legnagyobb tudományos feladatainak megoldása vár.

Darwin örömmel vállalta a feladatot, bár érezte, hogy természettudományos előképzettsége a magáravállalt feladat nagyságához és fontosságához mérten eléggé hiányos, főként rendszertelen. De inspirálva attól az elismeréstől, amelyet ez a kiválasztás számára jelentett, a vágytól, amely benne égett a természettudományok iránt s főképen a benne szunnyadó hatalmas erők és képességek lehetővé tették számára,

hogy mire a hajó rendeltetési helyére megérkezett — minden percét rendszeres tanulással eltöltve — már annyira otthon volt a feladata sikeres megoldásához szükséges előképzettségekben, hogy már a teljes siker reményével vezethette önálló kirándulásait — míg a hajó tisztjei a térképezéssel voltak elfoglalva — azokra a helyekre, amelyek feladatának megoldásában segítettek.

A legnagyobb jelentőségű ilyen önálló expedíciója volt az, amelyet a Galapagos szigetekre s a Déli-tenger korallszigeteire vezetett. Itt vizsgálgatva e szigetek alakjait s figyelve az azokat létrehozó polipok életét, eme háromfajta korállzatonyok keletkezésének olyan zseniális teóriáját állítja fel Darwin, amely teória őt egy csapásra az elismert természettudósok sorába állítja, annál is inkább, mert addig, előtte már igen sok és elismert tudós foglalkozott — eredménytelenül — ezzel a kérdéssel.

Mintegy 5 évig tartó távollét után az expedíció elvégezte feladatát, felkutatva és feltérképezve Dél-Amerika keleti és nyugoti partjait, majd felkeresve Új-Seelandot, Ausztráliát, a Jöreménység-fokát, Szent Ilona szigetet és végül ismét Brazília partjait, végül 1837. októberében visszatértek Angliába.

(Folytatom)

Iványi Károly

Szemelvények

Alföld címen új hetilap indult meg a Vajdaságban. A képeslaphiány termelte ki ezt a vállalkozást, amely valamennyire kielégíti magyar olvasók képeslapok iránt érzett szükségletét. A lap gazdag képhírszolgálattal és időszerű riportokkal jelenik meg, mellékelve a hazai és külföldi rádiók műsorának anyagát. Képösszeállításai és a lap külalakja erősen emlé-

keztet bennünket a művészi kiállítású Tolnai Világlap-ra.

Az újonnan indult lap rövid létezésének ellenére őszinte érdeklődést váltott ki a magyar olvasók körében.

A jugoszláviai német kisebbség kulturális és gazdasági szervezetei címen átfogó képet fest a német kisebbségi

mozgalomról a Kalangyában Hamm Ferenc a Noviszádon megjelenő Deutsches Volksblatt egyik szerkesztője.

A Kalangya szerkesztősége elhatározta, hogy megszólaltatja a vajdasági szellemi élet kiválóságait, hogy az itt élő népek kulturális, politikai és gazdasági célkitűzéseiről nyilatkozzanak. Elsőnek Hamm Ferenc bocsájtotta a Kalangya rendelkezésére cikkét, amely kizárólag a német kisebbség életéről és eddigi kisebbségi eredményeiről számol be hűen és kimerítően. Miután ez az első átfogó cikk, amely a magyarság előtt feltárja a német kisebbségi mozgalom eddigi eredményeit, Hamm Ferenc fejtegetései és adatai a legteljesebb figyelmet és megbecsülést érdemlik.

Cikke keretében foglalkozik a német kisebbségi egyetemi hallgatók tevékenységével, a német dalszövetség feladataival és a Kulturbund szociális akcióival.

Még mindig felvetődik itt a Vajdaságban, hogy mi az a bizonyos haladó szellem. Ez kortüntet, illetve a kortalanság tünete, a kortársiség elsikkadása.

Haladó szellem, az a szellem, amelyik nem akar középkori gazdasági, technikai és tudatkátyúba bennünket visszazorítani, de a mai tudás maximumával merőben új társadalmi létformákat akar adni az emberiségnek.

„A tudás nagy hatalom. Az ember kell, hogy a tudásra szert tegyen. Azonban már sokat tudunk. Mint is volna, ha a tudás — és csak az a mi már megvan — mindenki tulajdonává válna? Nem akkor haladna-e csak ugró lépésekben a tudomány és tenné lehetővé az emberiségnek, hogy termelésben, találmányokban és szociális tekintetben oly tempóban haladjon előre, amelyhez való mérték nincs még most.

A tömegek azok, amelyeknek a tudásra szükségük van, amelyek tanulni akarnak és amelyek tudnak is tanulni.

...Mindaz a zengő szólam az emberiség előrehaladásáról, mialatt az előrehaladott vezető távol áll azoktól, akiket állítólag előre vezet, semmi más mint frázis, amelynek az a rendeltetése, hogy a kínzó ellentmondás öntudatát elhárítsa". Kropotkin herceg írja „Emlékirataiban”.

Új előfizetőink szíves tudomására hozzuk, hogy lapunkat visszamenőleg csak a hatodik (októberi) számtól küldhetjük, mert az előző számok 1-től 5-ig teljesen kifogytak.

*

Felhívjuk előfizetőink figyelmét, hogy címváltozásaiukat idejekorán szíveskedjenek kiadóhivatalunkkal közölni, hogy az az expedíálásnál bonyodalmakat ne okozzon.

Felkérjük munkatársainkat, hogy kézírataikat legkésőbb lapzártáig, minden hónap elsejéig szíveskedjenek beküldeni.

A cikkek lehetőleg a papír egyik oldalára íródjanak.

Felelős szerkesztő és kiadó LÉVAY ENDRE
Szerkesztőség és kiadóhivatal SUBOTICA, Sienkievićeva ulica 23.
A kéziratokért nem felelünk és azokat vissza nem adjuk.